

Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Hazırlamaya İlişkin Görüşleri*

Hasan Avcıoğlu **

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Öz

Bu çalışmada, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)nün öğrenilmesi, hazırlanması ve uygulamasına ilişkin zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenmiş olan katılımcılar toplam 12 zihin engelliler sınıf öğretmeninden oluşturulmuştur. Verilerin toplanmasında yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ve toplam 17 sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, betimsel analiz yaklaşımından yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlerin BEP hazırlarken öğrencilerin aileleriyle oldukça az görüştükları ailelerin ve öğrencilerin görüşlerinden yeterince yararlanmadıkları anlaşılmaktadır. BEP'te yer alması gereken kısımlar ve BEP'te belirlenen hedef davranışlara ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları da elde edilen bulgular arasındadır. Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin BEP'i öğrenme yaşantılarının da farklı olduğu, BEP'i hazırlama ve uygulamada da sorunlar yaşadıkları araştırmanın bulguları arasındadır.

Anahtar Sözcükler: Bireyselleştirilmiş eğitim programı, zihin engelliler sınıf öğretmeni, eğitim ve uygulama okulu

Abstract

In this study determination of mental handicapped class teachers' thoughts about learning, preparing and applying IEP was aimed. Participants who were determined according to aimed sampling method include mental handicapped class teachers. During collecting data, semi-structured interview technique and an interview form that consists of 17 questions were used. In the analysis of the data descriptive analysis concept was used. During determining questions, themes about teachers' 1- Learning IEP experience, 2- Applying IEP experience, and 3- Thoughts about IEP were determined and findings were introduced according to them. It is understood from teachers' expressions that students' parents are interviewed quite a little and mostly thoughts of parents and students are not taken into consideration. And it is also understood that they do not have adequate knowledge on parts that should take part in IEP and determining whether target behaviours in IEP are

* Araştırma 23-25 Kasım 2011'de Kyrenia/TRNC gerçekleştirilen New Trends on Global Education Conference'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü, Bolu. E-posta: avcioglu_h@ibu.edu.tr

reached or not. As a result of data, it is seen that among mental handicapped class teachers there is some differences on their learning IEP experiences and also there are some problems about preparing and applying IEP.

Key Words: *Individualized education program, mental handicapped class teachers, education practice school*

Her bireyin beden yapısı, zeka düzeyi, yetenekleri, ilgileri, duygu ve düşünceleri birbirinden farklıdır. Eğitimin bu bireysel farklılıklara göre düzenlenmesi gereği kabul edilmektedir. Ancak, bireyler arasındaki farklılıklar kadar, bireylerin sahip olduğu özellikler arasındaki farklılıkların da büyük ve önemli olduğu bilinmektedir (Akçamete ve Kargın, 1992). Dolayısıyla, öğrencilere kazandırılacak bilgi ve becerilerin, zamana, ortama, koşullara ve öğrencilerin özelliklerine yani bireysel farklılıklarına göre yapılandırılması gerekmektedir. Bu yapılandırma, aynı zamanda özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitimlerinde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları'nın (BEP) hazırlanması gereğini de ortaya koymaktadır. Fisscuss ve Mandell (1997)'e göre, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitsel gereksinimlerini karşılamak ve planlamak ancak BEP ile olası görünmektedir.

Yetersizliği olan öğrencilerin toplumsal normların gerektirdiği davranışları kazanmaları için etkili öğretim ve hizmetlerden yararlanmalarını sağlamak amacıyla her öğrencinin yapabildiğine göre, BEP geliştirme uygulamasına, bazı ülkelerde ve ülkemizde yasalara geçecek kadar önem verilmektedir. Yetersizliği olan öğrencilere yönelik etkili öğretim planlarken, yetersizliğin şimdiye kadar öğrencilerin öğrenmelerinde yol açtığı sınırlılıklar ve yetersizliğin hali hazırdaki öğrenmeleri üzerindeki etkilerini de belirlemek gerekmektedir. Bunun için, öğrencilerden beklenen davranışlardan hangilerini yapabildiklerinin ve nelere gereksinimleri olduğunun belirlenmesi gerekir. Yetersizliğin öğrenme üzerindeki etkilerinin belirlenmesi, öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin anlaşılmasını gerektirir. Etkili öğretim, öğrencilerin neleri yapabildiklerine ve nasıl öğrendiklerine göre eğitim ve öğretim programın geliştirilmesini gerektirir (Avcıoğlu, 2009).

BEP özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için hazırlanmış öğretimde kullanılan programdır (Kamens, 2004) ve özel eğitime gereksinim duyan bütün öğrenciler için uygun öğrenme ortamı ve gelişimlerini sağlamak için de bir araçtır (Smith, Slattery ve Knopp, 1993). Öğrencilerin, uygun eğitimleri için doğru kararlar alınmasını sağlayan, öğrenciye özgü hazırlanmış olan öğretimle birlikte başarıyı belirlemede kullanılacak ölçümlerin neler olduğunu belirten bir araç olan BEP, aynı zamanda öğrenciye rehberlik eden, öğrencinin gelişim alanları doğrultusunda var olan gereksinimlerinin karşılanmasını sağlayan ve bu doğrultuda çeşitli düzenlemeler yapılmasını gerektiren yazılı bir dokümandır (Smith ve Brownell, 1995).

Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) 1975 yılında kabul edilen tüm Engelli Çocuklar İçin Eğitim Yasası'na göre öğrencinin farklı ve belirli gereksinimlerini karşılamak için BEP geliştirilmiş olması gerekmektedir (O'Connor ve Yasik, 2007). Yetersizliği olan öğrencilere kendi performansları doğrultusunda eğitsel fırsatlar sağlamayı amaçlayan BEP, bu yasanın köşe taşlarından birisidir (Smith ve Brownell, 1995). Özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için özel eğitimin temel taşı olarak kabul edilmeye başlanmasıyla, BEP geliştirilmenin önemi tüm dünyada giderek artan bir biçimde benimsenmeye devam etmiştir. Türkiye'de de bundan etkilenilmiş ve 1997 yılında kabul edilen 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname içerisinde "Özel eğitim gerektiren bireyler için BEP geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır" ifadesine yer verilerek; özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik BEP geliştirilmesi yasal olarak da zorunlu hale getirilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006; MEB, 1997).

BEP, 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu doğrultuda hazırlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre eğitimde olmazsa olmazlardan biridir. Kanun ve yönetmeliğin içeriğine göre özel eğitime gereksinim duyan öğrencinin bulunduğu sınıftaki uygulamalar, BEP'e göre yönlendirilmelidir. Yani, öğrencinin öğrenmesi ve öğretmenin öğretimi için gerekli öğretimsel düzenlemeler için BEP temel bileşen olmalıdır.

Yasalara göre uygun eğitim sağlamak için bir gereklilik olan BEP'in alanyazında halen işlevlerinin yeterince yerine getirilmediği ve bu nedenle etkili olamadığı görülmektedir (Rinaldi, 1976; Schenck, 1980; Smith, 1990; Smith & Simpson, 1989).

Farklı gelişim özelliklerine sahip olan öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak eğitsel gereksinimlerini karşılamak üzere geliştirilen BEP, öğrencinin devam ettiği mevcut okul programlarında uyarlama yapılmasını ve kapsamının genişletilmesini de zorunlu hale getirmektedir. BEP gerektiğinde düzeltilebilen, değiştirilebilen esnek bir çalışma programı olma özelliği de taşımaktadır (Lytle ve Bordin, 2001). Bu durum, özellikle öğretmenlere önemli roller ve sorumluluklar yüklemektedir. Öğretmenin bu duruma uyum sağlayabilmesi için alan bilgisine sahip olacak düzeyde yetiştirilmesi gerekmektedir.

BEP'in geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde etkin görev alan ve eğitimin niteliğini en fazla etkileyen faktörlerden biri de kuşkusuz öğretmendir (Erden, 1994). Öğrencilerin gereksinimlerini belirleme, BEP hazırlama ve ders programını öğrenciye göre uyarlama özel eğitim öğretmenlerinin görevleri arasındadır (Arivett, Rust, Brissie ve Dansby, 2007). Öğretmen; öğrenci ile devamlı etkileşim halinde olan, programı uygulayan, araç-gereci kullanan, ölçme ve değerlendirmeyi yapan kişidir. Öğretmenler, eğitim amaçları ile belirlenen birey davranışlarının oluşturulmasında çok önemli bir fonksiyona sahiptir (Gözütok, 1991). 573 sayılı KHK (1997) içerisinde BEP geliştirme konusundaki görevleri açık olarak belirtilen öğretmenler, eğitim programlarını uygulamakla ve bireyin gelişimine göre yeni hedefler hazırlamakla yükümlüdürler (573 sayılı KHK, 1997). Özel eğitime gereksinim duyan öğrencinin eğitim sürecinde birden fazla öğretmen görev alıyor ise, çocuğun eğitimine katkıda bulunan tüm öğretmenlerin çocuğun eğitsel performansına ilişkin toplantılar yaparak, birbirlerinin fikir ve önerilerini paylaşmaları beklenmektedir. Bunun yanında öğretmenler, BEP ekibi toplantılarına düzenli olarak katılarak, çocuğun gelişimi ve performansına ilişkin diğer ekip üyelerine bilgi vermek durumundadırlar (MEB, 1997).

Eğitim sisteminin başlıca öğelerini oluşturan öğretmen, öğrenci ve eğitim programları arasındaki uyum, eğitimin etkili olabilmesini ve amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirebilmesini sağlar. Bu öğelerden birinin istenen niteliklerden yoksun olması, eğitim sürecini doğrudan etkilemektedir. Öğretim işinin nicelik ve niteliğini planlayan, uygulamayı yürüten ve öğrencileri değerlendiren "öğretmenin" diğer iki öge olan öğrenci ve eğitim programlarını etkileme gücü daha fazladır. Bu nedenle, eğitim sisteminde görev alacak öğretmenlerin gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet-içinde iyi yetiştirilmeleri büyük önem taşımaktadır (Darling-Hammond, 2003; MEB, 1997).

Özel eğitim alanından mezun bir öğretmenin belli yeterliliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Bu yeterliliklerin en önemlilerinden birisi de BEP geliştirme ve BEP'lerin geliştirilmesinde çeşitli değerlendirme süreçlerini kullanabilmedir (Carlson&Potter, 1972; Dickie ve Bauman,1991; Luckner, 1991). Ancak, öğretmenlerin BEP'in yazımını önemsememeleri önemli bir sorundur (Kamens, 2004). BEP'in uygulanmasında rol alan öğretmenlerin BEP'in hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin bilgi düzeyleri ve tutumlarının zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin eğitimlerini doğrudan etkileyeceği yani bu öğrencilere uygun eğitim ve destek hizmetlerinin sunulmasında, uygun ve gerçekçi amaçların belirlenmesinde ve bu amaçların karşılanıp karşılanmamasında etkili olacağı, düşünülmektedir. Yani, araştırma sonuçlarına göre zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin BEP'i hazırlamalarında ve uygulamalarında karşılaştıkları herhangi bir sorun olup olmadığı eğer sorun yaşıyorlarsa bu sorunların derinlemesine analiz edilerek ileri uygulamalarının geliştirilebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, BEP'in öğrenilmesi, hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin tutum ve görüşlerinin belirlenmesi önemli bir gerekliliktir.

Eğitim ve uygulama okullarında görev yapan zihin engelliler sınıf öğretmenleriyle sınırlı olan bu çalışmada, zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin; (a) BEP'i öğrenmelerine ilişkin duygu ve düşünceleri, (b) BEP'i hazırlamalarına ilişkin duygu ve düşünceleri ve (c) BEP'i uygulamalarına ilişkin duygu ve düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada uygun veriler elde edebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi seçilmiş ve görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" türü olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Katılımcılar

Bu çalışmanın amaçları doğrultusunda katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemi tekniklerinden olan tipik durum örnekleme tekniğine göre belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme yönteminin tercih edilmesinin nedeni, bu örnekleme yönteminin zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışmasına imkân tanınmasıdır. Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin BEP hakkındaki görüşleri ve BEP hazırlama düzeylerinin belirlenmesine ilişkin bilgi sahibi olmak istenmesi nedeniyle de tipik durum örnekleme benimsenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Buna göre araştırma katılımcıları, İstanbul İl merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir eğitim ve uygulama okulunda görev yapan öğretmenlerden oluşturulmuştur. Bu okulda görev yapan öğretmenler arasından gönüllülük esasına göre toplam 12 zihin engelliler sınıf öğretmeni belirlenmiştir. Katılımcıların 7'si bayan ve 5'i erkektir.

Verilerin toplanması

Araştırmada yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme için araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda yer alan yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme soruları araştırmacı tarafından yapılan alanyazın taraması ile oluşturulan toplam 22 sorunun bulunduğu soru havuzundan seçilmiştir. Oluşturulan sorular 2 alan uzmanı ve alanda çalışan 2 öğretmen tarafından soru maddeleri, soruların ele alınan konuyu kapsayıp kapsamadığı, açık, anlaşılır ve görüşme yapılacak öğretmenlerin düzeylerine uygun olup olmadığı göz önünde bulundurularak kontrol edilmiştir. İncelemenin sonucunda, veri toplama aracı yeniden düzenlenmiş ve toplam 17 sorudan oluşan bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda aşağıda belirtilen sorular yer almıştır:

1. BEP yazmayı ne zaman öğrendiniz?
2. BEP hazırlamayı öğrenirken ne gibi deneyimler yaşadınız?
3. BEP'i ilk kez hazırlarken ne gibi deneyimler yaşadınız?
4. BEP hazırlarken yaşadığınız deneyimler ışığında BEP i hazırlayıp kullanıyor musunuz?
5. BEP hazırlıyorsanız, BEP hazırlamak için ne gibi ön hazırlıklar yapıyorsunuz?
6. BEP hazırlarken çok önemli olduğuna düşündüğünüz öncelikli 3 öğeyi bir liste halinde belirtiniz.
7. BEP hazırlarken ve uygularken karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
8. BEP hazırlarken işbirliğine ihtiyaç duyuyor musun? Eğer duyuyorsanız kimlerle nasıl bir işbirliğine ihtiyaç duyuyorsunuz?
9. BEP 'te ne tür bilgilerin yer alması gerektiğini düşünüyorsunuz?
10. BEP kim ya da kimler tarafından hazırlanmalıdır?
11. BEP hazırlanırken aile ve öğrencinin görüşü alınmalı mıdır? Eğer alınması gerektiğini düşünüyorsanız, bu kişilerin BEP hazırlamaya ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?

12. Okullarda BEP birimi kimlerden oluşmalıdır?
13. Okullardaki BEP toplantılarına kimler katılmalıdır?
14. Okullardaki BEP toplantıları hangi sıklıkta yapılmalıdır?
15. Hazırlanmış olan BEP'in gözden geçirilmesi hangi sıklıkla olmalıdır?
16. BEP gözden geçirilirken nelere dikkat edilmelidir?
17. BEP'in değerlendirilmesi nasıl yapılmalıdır?

Soruların anlaşılabilirliği ve amaca yönelik olup olmadığını belirlemek amacıyla eğitim uygulama okulunda görev yapan iki zihin engelliler sınıf öğretmeni ile ön görüşme yapılmıştır. Bu öğretmenler ile birlikte uygun gün ve saat belirlenmiş ve kendileriyle görüşme yapılmak istendiği bildirilmiştir. Bu görüşmenin başlangıç aşamasında, görüşmeci araştırmasının amacı hakkında bilgi vermiş, nasıl uygulanacağını da yine öğretmenlere anlatmıştır. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda araştırma sorularında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Görüşme formunda bulunan soruların araştırmacı tarafından temaları tespit edilmiştir.

Araştırma sorularının belirlenmesinden sonra araştırmada katılımcı olarak yer alan 12 zihin engelliler sınıf öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Araştırmacı yapılan görüşmeler öncesinde öğretmenlere araştırmanın amacının ne olduğunu açıklamıştır. Öğretmenlerin bütün görüşlerini ve önerilerini açıkça anlaşılacak şekilde ifade etmelerinin ve herhangi bir şeyden çekinmeden aktarmalarının çok önemli olduğu belirtilmiştir. Araştırmacı görüşme yapacağı öğretmene, görüşme sırasında akıcılığın bozulmaması, görüşme sonuçlarının daha ayrıntılı değerlendirilebilmesi ve söylediklerinin eksiksiz kaydedilebilmesi için görüşmeler sırasında ses kayıt cihazı kullanılarak görüşmelerin kayıt edileceğini de belirtmiştir. Ayrıca bu kayıtların ve dökümlerinin güvenilirlik çalışması yapacak olan uzman dışında hiç kimse tarafından dinlenmeyeceği veya okunmayacağı da vurgulanmıştır. Sorular önceden öğretmenlere gösterilmediğinden, öğretmenler görüşme öncesinde sorulardan haberdar olmamışlardır. Öğretmenler görüşme esnasında konu dışı şeylerden söz ettiklerinde yeniden konuya yönlendirilmişlerdir. Araştırmacı, soruların anlaşılmadığı takdirde tekrar okunabileceğini özellikle belirtmiştir.

Görüşme soruları önceden belirlenen sırayla öğretmenlere sorulmuştur. Görüşme sırasında öğretmen sorunun cevabını tam olarak vermezse, soruyu daha açık ve anlaşılır cevaplaması istenmiş daha sonra eklemek istediği başka bir şeyin olup olmadığı sorulmuştur. Soruların cevaplanması sırasında, sorulan soruyla birlikte bir başka sorunun cevabı da verilmişse, o soru tekrar sorulmamıştır. Görüşme sırasında gerekli görüldüğünde herhangi bir yönlendirme olmadan gerekli açıklamalar yapılmıştır. Görüşmeler yapılırken, görüşme yapılacak öğretmenlerin isimlerinin kullanılmamasına karar verilmiş, ancak öğretmenlere istedikleri takdirde isimlerini kullanabilecekleri de söylenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada iç geçerliği sağlamak için; formlarda yer alan sorulara, araştırma verilerine ve yorumlarına ilişkin uzman görüşleri alınmıştır. Ayrıca iç geçerliği sağlamaya yönelik, katılımcıların % 25'ine (3 öğretmen), verilerin analizinden sonra, ulaşılan sonuçlar ve yapılan yorumlar gösterilerek, katılımcı teyidi sağlanmıştır. Bu araştırma içerisinde öğretmenlerin görüş bildirdiği cümlelerden örnekler sunularak yani "doğrudan alıntılar" yapılarak araştırmanın aktarılabirliği (dış geçerliği) sağlanmıştır. İç güvenirligi sağlamak için, bir uzmandan tutarlık incelemesi yapması istenmiştir. İnceleme sonucunda analiz yaklaşımları ve ulaşılan sonuçlarla veriler arasında kurulan ilişkilerin tutarlı olduğu saptanmıştır. Dış güvenirligi sağlamak için ise, araştırmada elde edilen ham veriler ve bu veriler doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve yapılan yorumlar, alan uzmanına teyit incelemesi için sunulmuş ve alan uzmanının teyidi alınmıştır.

Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırma verilerinin analizinde nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan analiz yaklaşımlarından betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre

özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde betimlemektir. Daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmacı, görüşmeleri sonuçlandırdıktan sonra kayıtların dökümü aşamasına geçmiştir. Kayıtların dökümünde her bir öğretmen için ayrı bir görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sırasında kullanılan ses kayıtlarının, her öğretmen için, hiçbir değişiklik yapılmadan aktarımı yapılmıştır. Bu dökümlerin % 50'si alan uzmanı tarafından ses kayıtları ile karşılaştırılmış ve dökümlerin doğruluğu incelenmiştir. Öğretmenlerden alınan demografik bilgiler ve araştırma sorularına ilişkin bilgiler tablolara dökülmüş, demografik bilgilerin ve tabloların daha net ortaya çıkması için analiz formu oluşturulmuştur. Veriler bu analiz formuna aktarılmıştır. Analiz aşamasında elde edilen veriler bulguların oluşturulmasında karşılaştırmalı olarak kullanılmıştır. Soruların tespiti aşamasında belirlenmiş olan şu temalar doğrultusunda bulgular ortaya konmuştur: Öğretmenlerin; 1. BEP'i öğrenme yaşantıları, 2. BEP'i uygulama yaşantıları ve 3. BEP ile ilgili genel görüşleri.

Bulgular

Bu bölümde, araştırma sürecinde toplanan verilerin analizinde ulaşılan sonuçlar, önceden belirlenmiş olan üç tema içerisinde verilmiştir.

Öğretmenlerin BEP'i Öğrenme Yaşantılarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, öğretmenlere 1, 2, 3 numaralı sorular sorulmuştur. Birinci sorudan başlayarak aşağıdaki bulgulara yer verilmiştir.

“BEP yazmayı ne zaman öğrendiniz?” sorusuna ilişkin bulgular

12 öğretmenden 6'sı BEP'i üniversitede, 3 öğretmen hizmet içi eğitimde ve diğer 3 öğretmen ise kendi kendilerine öğrendiklerini belirtmişlerdir. Kendi kendine öğrendiğini söyleyen öğretmenlerden Ö6 “ihtiyaç ve meraktan öğrenme ihtiyacını duydum” cevabını vermiştir.

“BEP hazırlamayı öğrenirken ne gibi deneyimler yaşadınız?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soru ile ilgili genellikle, öğretmenler akıllarında kalan önemli deneyimleri olmadığını ifade etmişlerdir. Ancak, Ö1 “Gerçeklerle BEP'in uyuşmadığını gördüm. Ülkemizde BEP'in sadece hazırlanmak için hazırlandığını gördüm.” Ö2 “Engelli bireyleri tanıma, onların sorunlarını sıkıntılarını daha iyi tanımaya başladım.” Ö5 ise “Öğrenciyi gözlemlemek gerektiğini ve en öncelikli olarak öğretilmesi gerekenleri amaç edinmenin zorluğu.” ifadeleriyle diğer öğretmenlerden farklı deneyimleri olduğunu belirtmişlerdir.

“BEP'i ilk kez hazırlarken ne gibi deneyimler yaşadınız?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerin çoğunlukla BEP hazırlama sürecinde; öğrencilerin bireysel farklılıklarının ve bu doğrultuda eğitimlerinin gerekliliği, aynı zamanda çocukların ve ailelerinin yaşadıkları sıkıntılarının neler olduğunu ve çözüm yollarının neler olduklarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin gereksinimlerinin ve performans bilgilerinin önemli olduğunu, özellikle performans raporlarının dikkate alınması gerektiğini öğrendiklerini de ifade etmişlerdir. Bu soruya farklı cevap veren öğretmenler de bulunmaktadır. Bunlardan Ö7 “Çocuğun ihtiyacını daha derinlemesine düşünmek, gereksiz işlerle uğraşmanın daha verimli olunacağı deneyimini kazandım.”, Ö8 “Öğrencinin fiziksel durumu, bilişsel düzeyi ve en önemlisi de BEP hazırlarken istenilen davranışların sırasının atlanmaması önemi üzerinde durmak gerektiğini kazandım.” ve Ö9 ise “İşbirliğiyle farklı düşüncelerin beklenti ve gereksinimlerin paylaşılmasıyla farklı görüş açılara sahip oldum. Herkesin beklentilerinin karşılanmasının çok zor olduğunu anladım.” şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Öğretmenlerin BEP’i Uygulama Yaşantılarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, öğretmenlere 4, 5, 6, 7, 8 numaralı sorular sorulmuştur. Birinci sorudan başlayarak aşağıdaki bulgulara yer verilmiştir.

“BEP hazırlarken yaşadığınız deneyimler ışığında BEP’i hazırlayıp kullanıyor musunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerin tamamının bu soruya, BEP hazırladıklarını ve hazırlamış oldukları BEP’leri kullandıkları yönünde cevap verdikleri görülmüştür. BEP geliştirip kullandıklarını belirten öğretmenlerden bu soruya Ö5 “evet kullanıyorum ama sıkı sıkıya bağlı kalınmadığı zamanlar da oluyor.” cevabıyla her zaman kullanmadığını belirtirken, Ö6 “Kazandığım ve sınıfa öğrenciye uyacağına onu olumlu güzel ve kendisi için yararına inandığım tüm deneyimlerimi kullanırım.” ve Ö7 “Eğitim öğretimde plansız bir çalışmanın yararlı olmayacağına inandığım için BEP hazırlayıp kullanıyorum.” cevaplarıyla diğer öğretmenlerden farklı cevap vermişlerdir.

“BEP hazırlıyorsanız, BEP hazırlamak için ne gibi ön hazırlıklar yapıyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya öğretmenlerin tamamı önce öğrencilerin performanslarını belirleyip yapıp yapamadıklarını ve ihtiyaçlarını belirlediklerini, sonra BEP hazırladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerden dördü öğrenciler dışında öğrencilerin aileleriyle de görüştiklerini ve bu görüşmelerin de dikkate alındığını belirtmişlerdir. Ö5 “Öğrenciyi tanımak, aile ile görüşmek, ön hazırlık olarak çok önemli.”, Ö7 “1. Öğrencinin performansının alınması. 2. Tıbbi tanılamanın incelenmesi. 3. RAM raporunda belirtilenlerin dikkate alınması. 4. Veli ile ilgili görüşmelerin dikkate alınması.”, Ö9 “Aile görüşmeleri, öğrenci gözlemleri, performans formları” ve Ö12 “Aile görüşmesi yapılır, eğitsel değerlendirme yapılır ve 0-6 yaş ve 6 yaş ve üzeri formlar kullanılır.” cevaplarıyla araştırma kapsamında yer alan diğer öğretmenlerden farklı olarak aile görüşmesi yaptıklarını da belirtmişlerdir.

“BEP hazırlarken çok önemli olduğunu düşündüğünüz öncelikli 3 ögeyi bir liste halinde belirtiniz” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya verilen cevaplarda 9 öğretmen, BEP hazırlarken “çocuğun performans bilgilerinin” çok önemli olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Üç öğretmen, “aile katılımı ve ailenin çocuk hakkındaki görüş ve beklentilerinin önemli olduğunu” söylemişlerdir. İki öğretmen, çocuğun “engel türü ve derecesinin bilinmesinin önemli olduğunu” ifade etmişlerdir. Öğrenciye temel ihtiyaçlarından başlayarak çalışma programı ve öğretilmesi gereken uygun hedef becerileri belirlemekle birlikte kazandırılması amaçlanan hedef becerilerin uygulanabilir olmasının da önemli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. İki öğretmen ise “RAM tarafından verilen rapor ve bu raporda belirtilen çalışmaların önemli olduğunu” ifade etmişlerdir.

“BEP hazırlarken ve uygularken karşılaştığınız güçlükler nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerden dördü BEP hazırlarken önemli sorunlarla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Sorunla karşılaşmadıklarını ifade eden öğretmenlerden Ö9 “BEP’i öğrenci merkezli hazırladığım için uygulamada herhangi bir güçlükle karşılaşmadım.” ifadesinde bulunmuştur. Görüşme yapılan sekiz öğretmen BEP hazırlarken ve uygularken farklı sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymuşlardır. Bunlardan üç öğretmen “ailenin işbirliğinden uzak olması ve aile katılımının yeterli olmaması” durumunu karşılaştıkları sorun olarak ifade etmişlerdir. Üç öğretmen de bu konuda “yeterince dokümanın olmaması ve kaynak kişi ve eserlerden yeterince yararlanamamayı” karşılaşılan sorunlar arasında olduğu ifadesinde bulunmuşlardır. Bunların dışında “uygulama zorlukları ve gereksiz evrakların istenmesi”, “öğrenciler için uygun amaçların belirlenmesi” ve “öğretim öncesi çocuğun performansı alınırken uzun süre gözlem yapmanın çok zaman aldığı” yönünde sorunlarla karşılaştığını belirtmişlerdir. Ortaya koyulan sorunlardan en ilgi çekici olanı Ö12 tarafından “BEP’i hazırlarken ve çocuğun uygulama sürecindeyken kullandığı hapların değişmesi karşılaştığım en önemli güçlüktür.” ifadesidir.

“BEP hazırlarken işbirliğine ihtiyaç duyuyor musun? Eğer duyuyorsanız kimlerle nasıl bir işbirliğine ihtiyaç duyuyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerden ikisi bu soruya ihtiyaç duymadığını belirtirken diğer öğretmenler ise ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. İhtiyaç duyduklarını belirten öğretmenlerin tamamı ailelere, okul idaresine, rehber öğretmene ve RAM dan ilgili kişilerin desteklerine gereksinim duyduklarını ifade etmişlerdir. Ö2 “BEP hazırlarken çocuğun ailesi, müdür ya da yetkili müdür yardımcısı ve okul rehber öğretmeni ile işbirliğine ihtiyaç duyuyorum”, Ö7 “ihtiyaç duyuyorum. Bu konuda RAM’daki ilgili birimlerden, rehber öğretmenlerden ve aile bireylerinden yararlanmak isterdim.” ve Ö3 “Ailelere çok ihtiyaç var ama aileler fazla yardımcı değil.” ifadelerinde bulunmuşlardır. İşbirliğine ihtiyaç duyan öğretmenler bu kişilere özellikle BEP hazırlarken çocuk hakkında verecekleri bilgiler yüzünden işbirliğine ihtiyaç duyduklarını da belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin BEP İle İlgili Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, öğretmenlere 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 numaralı sorular sorulmuştur. Birinci sorudan başlayarak aşağıdaki bulgulara yer verilmiştir.

“BEP’te ne tür bilgilerin yer alması gerektiğini düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (10 öğretmen) BEP içerisinde öğrenciye ilişkin performans bilgileri, ihtiyaçları ve öğrenciye kazandırılacak olan hedef davranışlara ait ölçülebilir yıllık amaç, kısa dönemli amaç ve öğretimsel amaçların yer alması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bilgilerden farklı olarak Ö8 “Öğrencinin yaşı, cinsiyeti ve kullandığı ilaçlara ilişkin bilgiler yanında, öğretimde kullanılacak olan araç gereç-materyallere ilişkin bilgiler de yer almalıdır” ve Ö12 “Öğrencinin tanısı, kullanılan ilaçlar, problem davranışları ve streotik hareketlerine BEP’te yer verilmelidir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“BEP kim ya da kimler tarafından hazırlanmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya bütün öğretmenler BEP hazırlayan kişiler arasında çocuğun sınıf öğretmenin bulunması gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuğun sınıf öğretmeni dışında altı öğretmen çocuğun ailesi, dört öğretmen ise okul idaresi ve rehber öğretmenin de yer alması gerektiği yönünde ifade bulunmuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece birisi Ö3 “Çocuğun da yer alması” yönünde ifade bulunmuştur. BEP ekibi tarafından hazırlanması gerektiğini ve BEP ekibinde farklı kişilerin bulunması gerektiğini de yine bir öğretmen belirtmiştir. Ö8 “BEP; çocuğun sınıf öğretmeni ve ailesi, rehber öğretmen, okul idaresinden oluşan BEP komisyonu tarafından hazırlanmalıdır.”

“BEP hazırlanırken aile ve öğrencinin görüşü alınmalı mıdır? Eğer alınması gerektiğini düşünüyorsanız, bu kişilerin BEP hazırlamaya ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya bütün öğretmenler BEP hazırlanırken ailenin görüşünün alınması gerektiğini ifade ederken sadece bir öğretmen mutlaka öğrencinin de görüşü alınmalıdır diye belirtmiştir. Ailenin görüşünün alınmasını belirten öğretmenlerden Ö3 “Evde çocukla uzun süre geçiren aile çocuğu daha iyi tanıdığı için ailenin bilgisi çok önemli.”, Ö5 “Kesinlikle aile görüşmesi alınmalı. Çocukları ile ilgili en gerçekçi bilgi aileden alınabilir.”, Ö8 “Tabii ki aile görüşü çok önemli. Öğrencinin olumlu ve olumsuz davranışları hakkındaki ilk bilgileri aileden alınan görüşlerle ve ilgili öğretmen ve BEP komisyonunun görüşleri analiz edilerek BEP hazırlanması kat edilecek zamanı kısaltır.”, Ö11 “Bu çocukların eğitiminde ailenin desteği önemli olduğu için yapılan planlar hakkında bilgi verilecektir.” ve Ö12 “Aileden alınmalıdır. Çocuğun problem davranışları ve çocuğun kullandığı ilaçları belirtmeleri gerekir.”. Öğrencinin görüşü alınması gerektiğini söyleyen Ö2 “BEP hazırlarken çocuğun ilgisi ve önceliği çok önemlidir. Bunu en iyi şekilde aile ve öğrencinin kendisinden elde edebileceğimiz için hem aile hem de çocuğun görüşü mutlaka alınmalıdır” ifadesinde bulunmuştur.

“Okullarda BEP birimi kimlerden oluşmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya bütün öğretmenler BEP birimi içerisinde; öğrencinin sınıf öğretmeninin, okul rehber öğretmeninin ve okul idaresinden ya müdür ya da görevli bir müdür yardımcısının olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Dört öğretmen ailenin de yer alması gerektiğini belirtmiştir. Sadece bir öğretmen ise fizyoterapist, dil terapisti ve öğrencinin de bulunmasını belirtmiştir.

“Okullardaki BEP toplantılarına kimler katılmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

BEP toplantılarına on iki öğretmen öğrencinin sınıf öğretmeninin, dokuz öğretmen rehber öğretmenin ve okul idaresinin, dört öğretmen ailenin ve bir öğretmen de çocuğun katılması gerektiğini ifade etmiştir.

“Okullardaki BEP toplantıları hangi sıklıkta yapılmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soru ile ilgili cevaplara baktığımızda genel olarak, on iki öğretmen arasından üç öğretmen ayda bir yapılmasını, üç öğretmen dönem başı ve sonlarında, bir öğretmen en az yılda bir, bir öğretmen aylık yapılmasını ama en az her dönem başı ve sonunda yapılması, bir öğretmen üç ayda ve ihtiyaç duyulan zamanlarda, bir öğretmen haftada bir gün ve bir öğretmen ise gerek görüldükçe yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

“Hazırlanmış olan BEP’in gözden geçirilmesi hangi sıklıkla olmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soru ile ilgili cevaplara baktığımızda genel olarak, on iki öğretmen arasından üç öğretmen ayda bir yapılmasını, iki öğretmen ihtiyaç duyulan her zaman ve bir öğretmen ise dönem başı ve dönem sonlarında BEP’in gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu soruya herhangi bir zaman vermeden farklı olarak Ö4” Çocuğun kazanımlarına, engel seviyesine göre değişiklik gösterebilir.”, Ö6 ”Uzun ve kısa dönemli amaçlar oluşturulurken gözden geçirilmeli.”, Ö8 “Belirtilen konu ve becerileri kavratmak için sık sık incelenmelidir.”, Ö9 “Öğrenciye hazırlanan BEP’in ilk bir aydan sonra neler katabileceği tartışılmalıdır.” ve Ö12 “BEP’i uygulayan öğretmenin isteğiyle gerçekleşmelidir.” şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“BEP gözden geçirilirken nelere dikkat edilmelidir?” sorusuna ilişkin bulgular

Bu soruya öğretmenlerin tamamı farklı ifadelerle de olsa öğrencinin hedeflenen düzeye ulaşip ulaşmadığının, özellikle hedeflenenleri ne kadar öğrenemediği ve nelerin eksik kaldığının iyice incelenmesi gerektiği cevabını vermişlerdir. Bu soruya cevap veren öğretmenlerden Ö12 “BEP’in uygulanmaya başlandığı tarihten gözden geçirilecek tarihe kadarki çocukta görülen ilerlemeler veya gerilemeler incelenmelidir.”. Ö11 “Öğrencinin hedeflenen durumları ne oranda gerçekleştirdiği ve öğrenci için amaçların doğru tespit edilip edilmediğini dikkat edilmelidir.”. Ö4 “BEP gözden geçirilirken hedeflere ne kadar ulaşıldığına dikkat edilmelidir.”. Ö9 “BEP’in öğrenciye uygunluğunun ve öğrencinin BEP’ine verdiği cevap, ilerleme durumuna dikkat edilmelidir.” biçiminde benzer ifadelerde bulunmuşlardır.

“BEP’in değerlendirilmesi nasıl yapılmalıdır?” sorusuna ilişkin bulgular

Öğretmenlerin çoğunluğu bu soruya, belirlenen hedef davranışlara ulaşıp ulaşılmadığını çeşitli araçlarla değerlendireceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu soruya üç öğretmen, BEP ekibinde yer alacak ilgili kişiler ile toplantı yaparak çocuğun gelişimini değerlendirebileceklerini belirtmişlerdir. İki öğretmen ise; Ö1 “Hedef davranışlara yönelik geliştireceğim değerlendirme formlarıyla öğrencinin BEP’te belirlenen hedef davranışlara ulaşip ulaşmadığını değerlendiririm” cevabıyla değerlendirmede diğer öğretmenlerden farklı olarak hangi değerlendirme aracını kullanarak BEP’i değerlendireceğini ifade etmiştir. Yine bir öğretmen de Ö7 “Öğrencinin öğrendiği bilgi ve beceriler için (+), öğrenmedikleri için (-) işareti koyarak işaretlerim. Öğrenilmeyenleri tekrarlarla pekiştirmeye çalışırım.” ifadesiyle diğer öğretmenlerden farklı cevap vermiştir.

Elde edilen bilgiler sonucunda zihin engelliler sınıf öğretmenleri arasında BEP’i öğrenme yaşantılarında bazı farklılıkların olduğu gibi BEP’i hazırlamalarına ve uygulamalarına ilişkin bazı sorunların olduğu da görülmüştür. Öğretmenlerin yarısı(6 öğretmen) BEP yazmayı üniversitede öğrendiğini söylerken diğer yarısı da(6 öğretmen) hizmet içi eğitim ve kendi kendilerine öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin

ifadelerinden; BEP’i hazırlayıp kullandıkları, BEP hazırlarken öğrencinin performans bilgilerini topladıkları, ailelerin, okul, idaresinin, rehber öğretmenin ve RAM dan ilgili kişilerin desteklerine gereksinim duydukları ancak bu işbirliği ve desteğin yeterince olmadığı, öğrencilerin aileleriyle oldukça az görüşüldüğü ve çoğunlukla ailelerin ve öğrencilerin görüşlerinden yararlanılmadığı, BEP’ te yer alması gereken kısımlar ve BEP’te belirlenen hedef davranışlara ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır.

Tartışma

Bu araştırmada, zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin; BEP’i öğrenmelerine, hazırlamalarına ve uygulamalarına ilişkin duygu ve düşüncelerinin betimlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerden elde edilen bilgiler sonucunda, öğretmenlerin BEP’i hazırlamalarına ve uygulamalarına ilişkin bazı sorunlarının ve farklı görüşlerinin olduğu görülmüştür.

Araştırmanın birinci teması olan, öğretmenlerin BEP’i öğrenme yaşantılarına ilişkin sorulardan elde edilen bilgiler doğrultusunda öğretmenler arasında BEP öğrenme yaşantılarında bazı farklılıkların olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Altı öğretmen BEP yazmayı; üniversitede, üç öğretmen hizmet içi eğitimde ve diğer üç öğretmen ise kendi kendilerine öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında BEP hazırlamayı öğrenirken genellikle, öğretmenlerin akıllarında kalan önemli deneyimleri olmadığını belirtmelerine rağmen ilk kez BEP hazırlarken öğrencilerin bireysel farklılıklarının ve bu doğrultuda eğitimlerinin gerekliliği, aynı zamanda çocukların ve ailelerinin yaşadıkları sıkıntılarının neler olduğunu ve çözüm yollarının neler olduklarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin gereksinimlerinin önemli olduğu, bunun için öğrencinin performans bilgilerinin önemli olduğu, özellikle performans raporlarının dikkate alınması gerektiğini öğrendiklerini de ifade etmişlerdir.

Araştırmanın ikinci teması olan, öğretmenlerin BEP’i uygulama yaşantılarına yönelik sorulardan elde edilen bilgiler doğrultusunda; öğretmenlerin BEP’i hazırlayıp kullandıkları, BEP hazırlarken “öğrencinin performans bilgilerinin” çok önemli olduğu, bu yüzden bu bilgileri topladıklarını ve özellikle BEP hazırlamadan önce öğrencilerin performanslarını belirleyip yapıp yapamadıklarını ve ihtiyaçlarını belirleyerek ön hazırlık yaptıklarını ve BEP hazırlarken ve uygularken herhangi sorunla karşılaşmadıklarını ancak özellikle ailelere, okul, idaresine, rehber öğretmene ve RAM dan ilgili kişilerin desteklerine gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin okuldaki özel gereksinimlerini karşılamaya yardımcı olmak için öğretmenlerin tamamı BEP’i hazırlayıp kullandıklarını, BEP hazırlarken “öğrencinin performans bilgilerinin” çok önemli olduğunu bu yüzden bu bilgileri topladıklarını ve özellikle BEP hazırlamadan önce öğrencilerin performanslarını belirleyip yapıp yapamadıklarını ve ihtiyaçlarını belirleyerek ön hazırlık yaptıklarını belirtmişlerdir. BEP toplantılarına başlamadan önce yapılması gereken bazı önemli noktalar bulunmaktadır. Bunların başında, toplantıya katılacak olan üyelerin emek ve zaman kaybına yol açmamaları, daha gerçekçi öneriler sunabilmeleri için öğrencinin ve ailesinin özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi edinip, hazırlıklarını tamamlamış olarak toplantılara katılmaları gerekmektedir (Barrie ve McDonald, 2002). Bu çalışmada öğretmenlerin BEP hazırlamadan önce öğretmenlerin tamamının öğrenciler hakkında bilgi topladıklarını belirtirken öğrencilerin ailelerine yönelik az sayıda öğretmenin öğrenciler dışında öğrencilerin aileleriyle de görüştiklerini ve bu görüşmelerin de dikkate alındığını belirtmiş olmaları; öğretmenlerin BEP hazırlamak için öğrencilerin özellikleri hakkında bilgi sahibi olunması gerektiğinin ve aileler ile görüşmenin de önemini farkında olduklarını göstermektedir. Ancak, öğretmenlerin tamamı yerine az sayıda öğretmen öğrencilerin aileleriyle de görüştiklerinden söz etmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin aileler ile görüşmeye ve bu görüşmeden elde edilecek olan bilgilerin önemli olmadığına inandıkları düşüncesini çağırıştırıyor olmasına rağmen bir başka soru olan “BEP hazırlarken işbirliğine ihtiyaç duyuyor musun? Eğer duyuyorsanız kimlerle nasıl bir işbirliğine ihtiyaç duyuyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerin tamamının bu kişiler arasında aileleri belirtmiş olmaları durumun öyle olmadığını aslında öğretmenlerin aileler ile görüşmeye ve bu görüşmelerden elde edilebilecek olan bilgilere önem verdiklerini ancak ailelerin öğretmenler ile işbirliği yapma konusunda isteksiz olabileceklerini düşündürmektedir.

BEP, öğrenci ve onun ihtiyaçlarını karşılamak için aşağıdaki bilgileri kapsamalıdır. Öğrencinin adı soyadı, adresi, telefon numarası, sınıfı, adresi gibi bilgilerden oluşan demografik bilgiler (Werts, Culatta ve Tompkins, 2007), öğrencinin güncel olan eğitsel işlevde bulunma veya performans düzeyi (Nichcy, 2000), öğrencinin bir yıl içinde başarabileceklerini kapsayan ölçülebilir yıllık amaçlar ve kısa dönemli amaçlar (DeBettencourt ve Howard, 2007; Nichcy, 2000; Werts, Culatta ve Tompkins, 2007), öğrenciye sağlanan özel eğitim ve ilgili hizmetleri, öğrenciye sunulacak olan hizmetlerin ne zaman başlayacağı ve ne kadar süreceğinin belirtilmesi, ayrıca hizmetlerin nerede verileceğini, öğrencinin okuldan sonra amaçlarına ulaşması için gerek duyduğu alanlara ve öğrenciye sunulacak olan hizmetleri ve bu hizmetleri kimlerin sunacağı açıkça belirtilmelidir (Nichcy, 2000). Çocuğun gelişiminin nasıl ölçüleceği de mutlaka belirtilmelidir. Yani, öğrencinin gelişimi, objektif ölçütlere dayalı olarak hangi araçlarla ve nasıl değerlendirileceğinin önceden belirlenmesi gerekmektedir (DeBettencourt ve Howard, 2007; Nichcy, 2000; Werts, Culatta ve Tompkins, 2007). Bunların yanında da, kısa dönemli amaçların doğru olarak değerlendirilebilmesi için önceden belirlenmiş olan ölçüt ve değerlendirme süreci için bir çizelge ve BEP toplantısına katılan bütün BEP ekibinin öğrenci için hazırlanmış olan BEP’i imzalamaları için imza yeri de olmalıdır (Werts, Culatta ve Tompkins, 2007). Araştırmanın bir diğer teması olan öğretmenlerin BEP ile ilgili genel görüşlerinin belirlenmesi kapsamında öğretmenler BEP içerisinde öğrenciye ilişkin performans bilgileri, ihtiyaçları ve öğrenciye kazandırılacak olan hedef davranışlara ait ölçülebilir yıllık amaç, kısa dönemli amaç ve öğretimsel amaçların yer alması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yukarıda BEP’te yer alması gereken bilgilerden öğrenciye ait demografik ve performans bilgisi, öğrenciye sağlanan özel eğitim ve ilgili hizmetlerin neler olduğu ve bu hizmetlerin ne zaman başlayacağı ve ne kadar süreceği, bu hizmetlerin nerede ve kimler tarafından sunulacağı, çocuğun gelişiminin nasıl ölçüleceği ve BEP ekibinin öğrenci için hazırlanmış olan BEP’i imzalamaları için imza yerine ilişkin herhangi bir bilgi öğretmenler tarafından verilmemiştir. Bu durum, öğretmenlerin BEP’te yer alan bilgiler konusunda sınırlı bir bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Bu konuda alanda çalışan öğretmenlerin hizmet içi eğitim yoluyla bilgilendirilmeleri ve aday öğretmenlerin de öğrencilik yıllarında bilgilendirilmeleri oldukça önem kazanmaktadır.

Türkiye’deki yasalarda da özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitsel hizmetlerinin karşılanmasında ekip çalışması fikri benimsenmektedir. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre BEP ekibi içerisinde bulunması gereken üyeler; okul ya da kurum müdürü ya da onun görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, gezerek özel eğitim görevi verilen öğretmen, aile, özel eğitim gerektiren öğrenci, rehber öğretmen (psikolojik danışman), eğitim programı hazırlamakla görevlendirilen öğretmen, özel eğitim gerektiren öğrencinin sınıf öğretmeni ya da hazırlanan programın içeriğine uygun branş öğretmeni, gerektiğinde eğitsel tanılama izleme ve değerlendirme ekibinden bir üyenin katılımı şeklinde belirlenmiştir (MEB, 1997). Clark (2000), öğrencinin gelişim sürecinin tüm ekip tarafından değerlendirilmesi ve bu doğrultuda öğrenciye en uygun eğitim programının geliştirilmesi için tüm ekip üyelerinin birbirine destek olmaları ve işbirliği halinde çalışmalarının oldukça önemli olduğunu belirtmektedir. BEP geliştirme ekibinin oluşturulması aynı zamanda, üyelerin görev ve yetkileri doğrultusunda çalışarak, özel gereksinimli bireyin gelişimindeki sorumluluğun tüm ekip üyelerince paylaşılmasına ve üyeler arasında işbirliğinin artırılmasına katkıları sağlamaktadır (Johns, Crowley ve Guetzloe 2002). İşlevsel bir BEP ekip çalışması, işbirliğine dayalı, etkin bir ekip çalışmasını gerektirmektedir. BEP ekibi içerisindeki etkin işbirliğinin de özel gereksinimli bireye sunulan eğitimin kalitesini artıracığı düşünülmektedir (Bateman, 1995). Dayanışmacı ilişkiler temeline dayalı olarak oluşturulan ekipler çocuğun eğitim yaşantısının başarıya dönüşmesi açısından da büyük önem taşımaktadır (Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, 2005). Ancak, BEP ekip toplantılarını sürdürme konusunda yurtdışında olduğu gibi, Türkiye’de de sorunlar yaşanmaktadır. Ne yazık ki uygulamalarda ekip çalışmalarında yeterli düzeyde başarı sağlanamamaktadır. Ekip üyelerinin toplantılara katılımlarının süreklilik göstermemesi ve ekipte alınan kararların uygulamaya geçirilmesi konularında da sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca okul yöneticilerinin ekip çalışmalarını yeterince desteklememesinin, BEP’i uygulayacak olan personelin donanımlarının yetersizliğinin, olanakların kısıtlı olmasının ve ekip üyelerinin çalışmalara katılma konusunda isteksiz davranmalarının da BEP çalışmalarını olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. BEP’in başarıyla uygulanabilmesi için; ekip çalışmalarını olumsuz etkileyen etkenlerin giderilmesi ve her bir ekip üyesinin görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi

gerekmektedir (Özyürek, 2005). Bu araştırmada bütün öğretmenler BEP hazırlayan kişiler arasında öğrencinin sınıf öğretmeninin bulunması gerektiğini belirtmiş olmalarına rağmen, sadece altı öğretmen çocuğun ailesi, dört öğretmen ise okul idaresi ve rehber öğretmenin de yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenlerden sadece biri öğrencinin de görüşünün alınmasını gerektiğini belirtmiştir. Bu sonuçlar öğretmenler tarafından BEP'in bir ekip tarafından oluşturulması ve bu ekipte yer alan farklı meslek grubundan profesyonellerin olması konusunda sıkıntıların olduğu görüşünü desteklemektedir. Özellikle BEP hazırlarken aile ve öğrencinin görüşünün alınmadığı ve buna gerek duyulmadığı düşünülmektedir. BEP hazırlanırken öğrencinin görüşü alınmalı mıdır? sorusuna sadece dört öğretmenin aile ve bir öğretmen mutlaka öğrencinin de görüşü alınmalıdır diye belirtmiş olması bu görüşü desteklemektedir. BEP hazırlama sürecine öğrencinin de katılması ile öğrencinin kendisine sunulacak olan hizmetlerin neler olduğunu daha iyi anlamasının sağlanabileceği, öğrencinin doğrudan görüşü alınarak tercihleri ve ilgileri belirlenerek öğretim etkinliklerine daha istekli katılımlarının sağlanabileceği dolayısıyla okul başarılarının daha da artacağı düşünülmektedir. Bu konuda Nichcy (2000)' e göre, anne babalar ve öğrenciler BEP ekibinin başlıca üyeleridir. Anne babalar, çocuklarını çok iyi tanırlar bu yüzden çocuklarının eğitimini geliştirmek için oluşacak olan düşünceler, çocukların güçlü olduğu durumlar ve ihtiyaçları hakkında konuşabilirler. Çocuklarının nasıl öğrendiği, ilgilerinin neler olduğu, sadece bir anne ya da babanın bilebileceği çocuğun diğer yönleri hakkındaki görüşlerini belirtebilirler. Ayrıca, okulda çocukların öğrendikleri becerileri evde de kullanabilip kullanmadıklarını söyleyebilirler. Bu yüzden anne-babaya çocuğunun BEP'inin geliştirmesine katılması için fırsat verilmelidir. Aileyle birlikte, öğrenci de uygun olduğunda BEP geliştirmeye katılmalıdır. Bu durum, özellikle amaçları ve geçiş hizmetlerini geliştirme aşamasında sağlanmaya çalışılmalıdır. BEP'in amacı öğrencinin birincil eğitsel ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu yüzden öğrencinin de kendi eğitsel ihtiyaçlarının belirlenmesinde söz sahibi olmaya hakkı bulunmalıdır. Öğrenci BEP ekibinin bir üyesi olabilir. Özellikle geçiş hizmet ihtiyaçları ya da geçiş hizmetleri tartışılacaksa öğrencinin görüşü alınabilir. Bu durum, öğrencilerin kendi eğitimlerinde daha çok söz sahibi olmalarına izin verir ve onlara özgür irade ve kendini savunma hakkında pek çok şey öğretebilir.

Öğretmenlerin BEP ile ilgili genel görüşlerinin belirlenmesi kapsamında öğretmenler okullardaki BEP toplantılarının ve bu toplantılarda öğrencinin BEP'inin gözden geçirilmesinin en fazla yılda bir en az haftada bir olmak üzere farklı oranlarda yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu da öğretmenlerin BEP toplantıları ve gözden geçirilmesi konusunda bilgi sahibi ve duyarlı olduklarını göstermektedir. Elde edilen bu bulgu, alanda bu konuda yer alan bilgilerle tutarlılık göstermektedir. Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre, özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için hazırlanan BEP yılda en az bir kez gözden geçirilmelidir (MEB, 2006). Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik hazırlanmış olan BEP ve eğitsel hizmetlerinin yılda en az bir kez gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi, öğrencinin okul başarısı için oldukça önem taşımaktadır. Yapılacak olan bu değerlendirmeye öğrenciye yönelik olarak belirlenmiş olan amaçlara öğrencinin ulaşmış olup olmadığı belirlenebilir ve bu doğrultuda BEP'te öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına göre değişiklik yapılabilir. Bu durumda öğretim düzeninin veya yönünün değişmesine neden olabilir. BEP'in yeniden değerlendirme toplantıları, ister yıllık, ister daha sık yapılsın, hepsi aynı yapıya sahiptirler. BEP toplantılarının ve gözden geçirmelerin sıklık miktarı, öğrencinin ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir.

BEP sürecinin etkili bir şekilde izlenip, değerlendirilmesi, gerçekçi zaman sınırlarının ve uygun değerlendirme ölçütlerinin olmasına bağlıdır. Uygun bir BEP'te gerçekçi bir zaman çizelgesinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Zaman çizelgeleri kayıt tutmayı kolaylaştırmanın yanında ölçülebilir yıllık amaçlar ve kısa dönemli amaçlarla ilgili ilerlemenin sürekli izlenmesini de sağlar. Aynı zamanda, amaçlar için değerlendirme ölçütlerinin neler olacağına da karar verilmelidir. Belirlenecek olan ölçüt çocuğun objektif olarak değerlendirilmesini sağlamalıdır. Ölçüt yanında amaçların değerlendirilmesinde, kişinin istedik şekilde davranmasına izin veren yöntemlerin tercih edilmesi de uygun olacaktır. Bununla birlikte tek bir değerlendirme yöntem ve aracına bağlı kalınmaması da yararlı olacaktır. Çünkü tek bir değerlendirme yöntem ve aracının her duruma uygun olmayabileceğinin de düşünülmesi gerekmektedir (Avcioğlu, 2011; Fisscuss ve Mandell, 1997; Gürsel, 2005)). Bu araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu BEP'te belirlenen hedef davranışlara ulaşılıp ulaşılmadığını çeşitli araçlarla değerlendireceklerini ifade etmişlerdir. Ancak bu konuda

kullanılacak olan değerlendirme araçları ve bu değerlendirmenin nasıl olacağı görüşmede tekrar sorulduğunda bunu cevapsız bırakmışlardır. Bu da öğretmenlerin ya uygun değerlendirmeler yapmadıklarını ya da kullandıkları tekniklerin isimlerini hatırlamamış olabileceklerini akla getirmektedir. Bunun yanında, BEP'i gözden geçirmede nelere dikkat edileceği konusunda, öğretmenler farklı ifadelerle de olsa ortak nokta olarak öğrencinin hedeflenen düzeye ulaşp ulaşmadığının, özellikle hedeflenenleri ne kadar öğrenemediği ve nelerin eksik kaldığının iyice incelenmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin; BEP sürecinin değerlendirilmesi gerektiği konusunda bilgi sahibi olduklarını, ancak etkili bir şekilde nasıl değerlendirecekleri konusunda alan yazında bulunan bilgiler doğrultusunda hareket etmediklerini ve etkili izleme ve değerlendirme yapmadıklarını akla getirmektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik şu önerilerde bulunulabilir: (a) Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin; BEP'i öğrenmelerine, hazırlamalarına ve uygulamalarına ilişkin alanda oluşabilecek olan sorunların düzeltilmesinde MEB'lüğünün ve öğretmen yetiştiren üniversitelerin ilgili bölümlerinin bu araştırmada belirlenen sonuçları göz önüne almaları yararlı olacaktır. (b) MEB'lüğünün BEP hazırlanması ve uygulanması konusunda hizmet içi eğitim faaliyetlerini düzenlemesi alanda çalışan öğretmenlere fayda sağlayacaktır. (c) Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde yer alan BEP ekip üyelerinin, BEP toplantılarına katılımlarının sağlanarak bunun süreklilik göstermesi ve ekipte alınan kararların uygulamaya geçirilmesi konularında MEB gerekli önlemleri almalıdır. (d) Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin ailelerinin BEP konusunda bilgilendirilmeleri sağlanarak, ailelerin BEP toplantılarına katılmalarına ve çocuklarının BEP'lerinin geliştirmesine katılmalarına katkı sağlayacaktır. (e) Öğretmenlerin BEP sürecini etkili bir şekilde izleyip değerlendirmeleri için MEB gerekli önlemleri almalıdır. (f) Bu çalışmada öğretmenlerin BEP'i öğrenmelerine, hazırlamalarına ve uygulamalarına ilişkin görüşleri, eğitim ve uygulama okulunda görev yapan öğretmenlerden toplanmıştır. İleri araştırmalarda farklı eğitim tür ve kademede görev yapan öğretmenler ile bu çalışma tekrar edilebilir. (g) Aynı çalışma özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler ve aileleri ile tekrar edilerek öğrencilerin ve ailelerin bu konudaki görüş ve önerileri hakkında bilgi toplanabilir.

KAYNAKLAR

- Akçamete, G., & Kargın, T. (1992). Bireyselleştirilmiş eğitim programı: İşitme engelliler ve okuma. *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(1), 151-160.
- Arivett, D.L., Rust, J.O., Brissie, J.S., & Dansby, V.S. (2007). Special education teachers' perceptions of school psychologists in the context of individualized education program meetings. *Education*, 127(3), 378-388.
- Avcioğlu, H. (2009). Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP). H. Avcioğlu, (Ed.), *İlköğretimde özel eğitim içinde* (64-144). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Avcioğlu, H. (2011). *Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitsel ve davranışsal değerlendirilmesi*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Barrie, W., & McDonald, J. (2002). Administrative support for student-led individualized education programs. *Remedial and Special Education*, 23, 116-121.
- Bateman, B. (1995). Writing individualized education programs (IEPS) for success. *Secondary Education and Beyond Learning Disabilities Association*. Retrieved September 25 2011, from <http://www.wrightslaw.com/advoc/articles/iep.success.bateman.htm>
- Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (2005). *Rehabilitasyon alanında bireyselleştirilmiş eğitim programları raporu*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Carlson B.L., & Potter E.R. (1972). Training classroom teachers to provide in-class educational services for exceptional children in rural areas. *Journal of School Psychology*, 10 (2), 147-150.
- Clark, S. (2000). The IEP process as a toll for collaboration. *Teaching Exceptional Children*, 33(2), 56-66.
- Darling-Hammond, L. (2003). Keeping good teachers. *Educational Leadership*, 60, 6-14.
- DeBettencourt L.U., & Howard, L.A. (2007). *The effective special education teacher: A practical guide for success*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Dickie, R. F., & Bauman, R.A. (1991). Special education teacher training: A noncategorical approach. *Education and Treatment of Children*, 14, 299-315.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Fisscuss, D.E., & Mandell, J.C. (1997). *Bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi*. (Ed. G. Akçamete, Çev: H. Günayer-Şenel, E. Tekin). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gözütok, D. (1991). Öğretmenlerin ve öğrencilerin algılarına göre mesleki davranışlarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(2), 405-409.
- Gürsel, O. (2005). Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları(BEP). O. Gürsel, (Ed.), *Bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi içinde* (1-12). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Johns, B., Crowley, P., & Guetzloe, E. (2002). Planning the IEP for students with emotional and behavioral disorders. *Focus On Exceptional Children*, 34(9), 1-12.
- Kamens, M.W. (2004). Learning to write IEPs: A personalized, reflective approach for preservice teachers. *Intervention in School and Clinic*, 40(2), 76-80.
- Luckner, J. (1991). The competencies needed for teaching hearing-impaired students. *American Annals of the Deaf*, 136(1), 17-20.

- Lytle, R., & Bordin, J. (2001). *Enhancing the IEP team, strategies for parents and professionals*. Teaching Exceptional Children, 33(5), 40-44.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Retrieved September 25 2011, from http://orgm.meb.gov.tr/Mevzuat/ozel_yon_SON/ozelegitimyonetmelikSON.htm
- Milli Eğitim Bakanlığı (1997). *Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname*. Retrieved September 25 2011, from <http://orgm.meb.gov.tr/Mevzuat/573.htm>
- Nichcy, L.K. (2000). *A guide to the individualized education program*. Retrieved September 25 2011, from www.pluk.org/Pubs/Fed/OSERSiepguide_549k.pdf.
- Özyürek, M. (2005). *Bireyselleştirilmiş eğitim programı temelleri ve geliştirilmesi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- O'Connor, E.A., & Yasik, A.E. (2007). Using information from an early intervention program to enhance literacy goals on the individualized education program (IEP). *Reading Psychology: An International Quarterly*, 28(2), 133-148.
- Rinaldi, R.T. (1976). Urban schools and P. L. 94-142: One administrator's perspective on the law. R. A. Johnson & A. P. Kowalski (Ed.), *In Perspectives on implementation of the "education for all handicapped children act of 1975 (135-152)*. Washington, DC: Council of the Great City Schools.
- Schenck, S.J. (1980). The diagnostic/instructional link in individualized education programs. *Journal of Special Education*, 14, 337-345.
- Smith, S.W. (1990). Comparison of individualized education programs (ieps) of students with behavioral disorders and learning disabilities. *The Journal of Special Education*, 24(1), 85-100.
- Smith, S.W., & Simpson, R.L. (1989). An analysis of individualized education programs (IEPs) for students with behavior disorders. *Behavioral Disorders*, 14, 107-116.
- Smith, S., Slattery, W., & Knopp, T. (1993). Beyond the mandate: Developing individualized education programs that work for students with autism. *Focus on Autistic Behavior*, 8(3), 1-15.
- Smith, S.W., & Brownell, M.T. (1995). Individualized education programs: Considering the broad context for reform. *Focus on Exceptional Children*, 28(1), 1-12.
- Werts, M.G., Culatta, R.A., & Tompkins, J.R. (2007). *Fundamentals of special education: What every teacher needs to know*. Upper Saddle River, N.J.: Pearson/Merrill Prentice Hall.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Summary

Mental Handicapped Class Teachers' Thoughts on Preparing IEP (Individualized Education Program)*

Hasan Avcıoğlu **

Abant İzzet Baysal University

Harmony among teachers, students and training programs that form main elements of education system ensures effectiveness of training and maximum realization of aims of training. Lack of one of the required qualities affects training process directly. Teachers, who plan quality and quantity of the training, conduct application, and evaluate students, have much more power on students and training programs than the other two elements. Therefore, it is so important for teachers who take part in the education system should be trained well both before service and in-service (Darling-Hammond, 2003; MEB, 1997). It is thought that a teacher who graduates from special training should have some qualifications. The most important ones of those qualifications are developing IEP and using various evaluation processes in IEP development (Carlson&Potter, 1972; Dickie and Bauman, 1991; Luckner, 1991). However it is a big problem that teachers ignore writing IEP (Kamens, 2004). It is thought that knowledge level and attitudes of teachers, who take part in preparing IEP, about preparing and applying IEP, affect students' education directly who have mental deficiency. Therefore, determining mental handicapped class teachers' thoughts and attitudes about learning, preparing and applying IEP is an important requirement. In this study that is limited with mental handicapped class teachers who works at application schools, it was aimed to determine mental handicapped class teachers' thoughts and emotions about (a) learning IEP, (b) preparing IEP, (c) applying IEP.

Method

Qualitative research technique was used in this study that aims to determine mental handicapped class teachers' thoughts about IEP and level of preparing IEP.

In this study in which qualitative research technique was used, participants were determined by using oriented sampling method. Participants were determined according to typical case sampling technique.

* This research is presented at the New Trends on Global Education Conference, Kyrenia/TRCN, November 23-25, 2011

** Assist. Prof. Dr. Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Department of Special Education, Ankara, E-mail: avcioglu_h@ibu.edu.tr

Accordingly, participants were selected from teachers who *education practice school*, bound to National Education Ministry, in Istanbul. Among those teachers who work that in that school, 12 voluntary mental handicapped class teachers were selected. 7 of them were female and 5 of them were male.

Semi-configured interview technique was used in the research. Interview questions were used as data collecting tool. Semi-structured open ended interview questions were selected from a question pool that was formed and includes 22 questions by researcher as a result of researches on the literature related with the subject. After questions were revised by 2 specialist and 2 teachers who work in the area, data collecting tool was rearranged and interview form that consists of was formed. After determining research questions, 12 mental handicapped class teachers were interviewed. Questions were asked to the teachers in the order as it was determined.

In the analysis of the data, descriptive analysis concept that is one of the analysis concepts used in qualitative researches was used. Findings were introduced through the themes below that were determined during selection of the questions. Themes are: mental handicapped class teachers'; 1- Learning IEP experience, 2- Applying IEP experience, and 3- Thoughts about IEP.

Findings

As a result of data, it is seen that among mental handicapped class teachers there is some differences on their learning IEP experiences and also there are some problems about preparing and applying IEP. Half of the teachers (6) stated that they learned preparing IEP at university and the others (6) stated that they learned preparing IEP during in-service programs or by themselves. According to the teachers statements, it is understood that the teachers prepared and used IEP and they collected performance data of the students while they were preparing; they need the help of parents, managers, counsellor and related people from RAM, but that cooperation is not adequate; students' parents are interviewed little and mostly they do not benefit from the thoughts of those students and their parents. It is also understood that they do not have adequate information about what parts should be in IEP and evaluating IEP whether target behaviours are accomplished or not.

Discussion

In this study, all teachers stated that they collect data about students and a few of them stated that they interview students' parents and take their thoughts into consideration before they prepare IEP. These statements show that teachers are aware of the importance of collecting data about the students' characteristics for preparing IEP and also they are aware of the importance of interviewing parents. However, a few of the teachers told that they interview parents instead all the teachers. Although this case evokes the thought of they believe interviewing parents and data collected from that interview are not important, all the teachers stated "parents" in their answers to the questions "Do you need cooperation during preparation of IEP? If so, what kind of cooperation or with whom do you need cooperation?". Those answers show that the situation is not as it is estimated, and the teachers are give importance to interviewing parents and data collected from those interviews. However, it gives rise to thought of parents can be reluctant for cooperation with the teachers.

Teachers, within the scope of determining general thoughts of the teachers about IEP, stated that IEP should include performance data of the student, needs of the students, assessable annual, short term and educational objectives about behaviours to be gained to the students. No information was given by teachers about student's demographic and performance data that should be in IEP; what services are about special education provided for the student; when those services begin and how long they continue; when and by whom those services are given; how the child's evaluation is assessed; and about the place where signature takes place in IEP that is prepared by IEP team. This situation shows us that the teachers do have limited information about IEP. About this issue, it is obviously important that teachers who work in the area should be trained with in-service training and candidate teachers should be informed during they are studying at the university.

Although all the teachers stated that student's class teacher should take part in among people who prepare IEP, just six teachers stated that student's parents should be in that group of people; just four of them stated school managers and guidance counsellor. And only one of the teachers stated that there should be the student. These findings support the thought IEP should be prepared by a group that consists of specialists from various areas. It is thought that parents are not interviewed and it is not required, especially, while preparing IEP. Only four teachers stated that students and parents should be interviewed according to the question "Should the students be interviewed while preparing IEP?" And the answers support our statement. By including students in the process of preparation of IEP, students can understand better what the services would be given to them. And by interviewing students directly to get their interests and preferences, voluntarily participation of students can be provided. In this way it is thought that students' success may improve.

In the scope of determination of teachers' general thoughts, teachers stated that IEP meetings and revision of student's IEP should take place – there are two different thoughts- at least once a week and at most once a year. And this shows that the teachers are sensitive and have knowledge about IEP meetings and IEP revision. This data is parallel to the data in the literature.

As a result of these findings, these recommendations can be given for further studies: (a) In the recovery of the problems about mental handicapped class teachers' thoughts about learning, preparing and applying IEP, it will be useful for Ministry of National Education and departments of special education of the universities to take results that are determined in this study into consideration. (b) Organizing in-service training on preparing and applying IEP by Ministry of National Education will help teachers who work in this area. (c) Ministry of National Education should take required precautions on the topics about IEP members attending IEP meetings, its continuation and application of the decisions taken in those meetings that are indicated in the special training regulations. (d) By informing the parents whose children need special training, attendance of the parents to IEP will contribute them to their children's progress. (e) Ministry of National Education should take necessary precautions to make teachers follow and assess IEP process effectively. (f) In this study mental handicapped class teachers' thoughts about learning, preparing and applying IEP was collected from the teachers who work at the training and application school. This study can be held again with various training areas and with the teachers who work in various levels. (g) By repeating the same study with the students who need special training and their parents, their thoughts can be collected.